

**ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԿՈՆԴԱԿԸ
ԿԱԼԿԱԹԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ԾԵՄԱՐԱՆԻ
150-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ**

ՎԱԶԳԷՆ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ, ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՄԲՆ
ԱՍՏՈՒԾՈՑ ԵՒ ԿԱՄՕՔՆ ԱԶԳԻՍ, ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՊԵՏ ԵՒ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ, ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺ
ՀԱՄԱԶԳԱԿԱՆ ՆԱԽԱՄԵԾԱՐ ԱԹՈՌՈՑ ԱՅՐԱՐԱՏԵԱՆ
ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՍՐԲՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿԷ
ԷԶՄԻԱԾՆԻ

ՔՐԻՍՏՈՍԱՆԱԴ ՍԻՐՈՑ ՈՂԶՈՐՅՆ ԵՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՑ Տ. Տ. ԽՈՐԵՆԱՅ ԱՌԱԶՆՈՑ,
ՊԱՏՐԻԱՐԺԻՆ ՀԱՅՈՑ ՍՐԲՈՑ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Տ. ԵՂԻՇԷԻ ԱՐԺԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ,
ՊԱՏՐԻԱՐԺԻՆ ՀԱՅՈՑ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍՈՑ Տ. ԾՆՈՐՀՔԱՅ ԱՐԺԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ,
ՀԱՄՕՐԷՆ ԱՐԺԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ, ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ, ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՅ,
ՔԱՀԱՆԱՅԻՑ ԵՒ ՍԱՐԿԱՒԱԳԱՅ, ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ,
ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԷԻՑ ԵՒ ՍԻՐԵՑԵԱԼ,
ՀԱՄԱՅՆ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

Մեր ազգի պատմութեան մոայլ շրջաններում, հայրենի հողից հեռու, հիւ-
րընկալ ափերի վրայ, յաճախ կեանքի են կոչուել ու կազմակերպուել հայ հա-
մայնքներ: Հիմնուել են եկեղեցիներ, դպրոցներ ու տպարաններ, հրապա-
րակուել են պարբերաթերթեր, կրօնական ու գեղարուեստական գրքեր, և

նույնիսկ սկիզբ են առել շարժումներ ի խնդիր մայր երկրի՝ Հայաստանի ազատագրման:

Այդպիսի կենտրոններ են հանդիսացել Հնդկաստանի հայ գաղութները ի Մադրաս, ի Պոմպեյ և մանաւանդ ի Կալկաթա, 17-րդ դարուց սկսեալ, Նոր Զուլայից տեղափոխուած հայ ընտանիքներից:

Արարատեան դաշտի մեր հարազատ ժողովուրդը ծնունդ է տուել պարսկահայ պատուական գաղութին, և Նոր Զուլան՝ նույնքան պատուական հնդկահայ գաղութին: Եւ ինչպէս պարսկահայք, այնպէս էլ հնդկահայք, աւելի քան երկու հարիւր տարիներ, իրենց սրտերում իբրև սրբութիւն սրբոց պահել-պահպանել են պաշտամունքը մեր նախնեաց լոյս հաւատքի, պաշտամունքը մեր մայրենի լեզուի, պաշտամունքը հայ հայրենիքի:

Նրանք, նոյն սրբութեամբ, իրենց սրտերում ամուր պահպանել են նաև պաշտամունքը աստուածակերտ սուրբ Էջմիածնի, միակ գերագոյն կենտրոնը հայոց քրիստոնէական հաւատքի:

Այսպէս է, որ 1695 թուին, նոր ջուղայեցիք կառուցել են առաջին հայկական եկեղեցին հնդկական հողի վրայ՝ Չինսուրայում, և ապա 1724 թուին Կալկաթայում՝ Աղա Նազարէթի բարերարութեամբ: Եւ մի քանի տասնամեակներ, փոքր դպրանոցներ ունենալուց յետոյ, 1821 թուին նրանք Կալկաթայում հիմնել են Մարդասիրական հայկական ճեմարանը, ջուղայեցի Աստուածատուր Մուրադխանեանի կտակով, որ կեանքի է կոչուել ջուղայեցի Մնացական Սմբատ Վարդանեանի անխոնջ ջանքերով: Այնուհետև մէկուկէս դար շարունակ, այդ կրթական հաստատութիւնը ողջ հայութեան համար հանդիսացել է մի լուսատու փարոս, ոգեշնչելով բազում սերունդների հոգիները՝ սուրբ Աւետարանի լոյսով, հայ լեզուի ու գրականութեան արժէքներով և հայոց մայր հայրենիքի փրկութեան տեսիլքով:

Այս յոբելինական հանդիսատուր պահին, արժանի են յիշատակութեան բազմերախտ բոլոր այն կրթական մշակներն ու գործիչները, որոնք անասման սիրով, նուիրումով ու անասաւան հաւատքով դէպի հայոց ապագան, պանծացրել են անունը Մարդասիրական ճեմարանի, ինչպիսիք եղել են անցեալ դարի ընթացքում՝ Յարութիւն Գալուստեանը, Յովհաննէս Յարութիւնեանը, Յովհաննէս Աստալեանը, Թադէոս Տէր-Ստեփանեանը, Մկրտիչ Էմինը, Մեսրոպ Թադիադեանը, Յովսէփ քահանայ Ստեփանեանը, Թադէոս Խաչիկ Աւետումը, Արաթուն Թադէոս Օուէնը, Գէորգ վարդապետ Թուրեանը, Մեսրոպ Սէթը և շատ ուրիշները:

Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչի գահից և վերածնուած Մայր Հալաստանից, Մենք՝ կաթողիկոս Ամենայն Հայոց, ողջունում ենք և օրհնում հարիւր յիսուն տարիների պատմութիւնն ու վաստակը Կալկաթայի հայոց Մարդասիրական ճեմարանի, սրտաբուխ մաղթանքով, որ նաև մեր օրերում, նա շարունակի իր կրթական-մշակութային հայաշունչ առաքելութիւնը ի փառս հայ անուան:

Այսօր, Մեր ողջոյնը և օրհնութիւնն ենք յղում Կալկաթայի եկեղեցական

վարչութեանը, ճեմարանի հոգաբարձութեանը, տեսչութեանը և դասախօսական կազմին, մաղթելով նրանց բոլորին անսպառ եռանդ ու նուիրում, ընթացալու համար նախնեաց լուսաշող ճանապարհով:

Կալկաթայի հայոց Մարդասիրական ճեմարանի հարիւրյիսունամեայ յոբելեանի առթիւ, այսու Մեր կոնդակաւ հրաւեր ենք կարդում, որ ստաջիկայ հոկտեմբեր ամսուայ ընթացքում, Հայաստանեայց բոլոր եկեղեցիներում կատարուեն հոգեհանգստեան հանդիսատր արարողութիւններ ի յիշատակ ճեմարանի հիմնադիրների, բարերարների և կրթական-ազգային գործիչների:

Պատուէր ենք տալիս նաև մեր եկեղեցու հոգևոր սպասաւորներին, որ կենդանի խօսքով և հրատարակութիւններով վեր հանեն պատմական, կրթական ու ազգային նշանակութիւնը և կատարած դերը Մարդասիրական ճեմարանի:

Թող Աստուած յաւէտ օգնական ու մարտակից մնայ մեր սուրբ եկեղեցուն և մեր ժողովրդին, որ ի Հայաստան և որ ի սփիւռս աշխարհի:

Ընդորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ամենեսին ձեզ. ամէն:

Կալկաթ

**ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԷ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ**

Տուաւ կոնդակս ի 14-ն յունիսի
1971 փրկչական ամի,
և ի տումարիս հայոց ՌՆԻ,
ի մայրավանս սրբոյ Էջմիածնի
ՀՄՐ. 706

